Gemeente Oudewater

RAADSINFORMATIEBRIEF Oudewater
17R.00365

Van : college van burgemeester en wethouders18 mei 2017
Datum : 4 juli 2017
Portefeuillehouder(s) : Burgemeester
Portefeuille(s) : Dienstverlening
Contactpersoon : W.J. Tempel
Tel.nr. :
E-mailadres : w.tempel@oudewater.nl

Onderwerp:

Digitalisering particuliere archieven

Kennisnemen van:

Inleiding:

In de gemeenteraadsvergadering van 10 november 2016 zegde het college toe (T-406) de mogelijkheden te onderzoeken van het digitaliseren van archieven van bedrijven door het streekarchief. In deze raadsinformatiebrief treft u de informatie die van het Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard is ontvangen. Wij adviseren u T-406 hiermee als afgedaan te beschouwen.

Kernboodschap:

1) <u>Begripsbepaling digitalisering</u>
Het is belangrijk om een goed onderscheid te houden tussen twee vormen van digitalisering met betrekking tot archieven:

a) De eerste heeft te maken met het digitaal werken, waarbij niet meer het papieren document leidend is maar het digitale archief. De gemeenten Oudewater en Woerden werken vanaf 2017 volledig digitaal. Het betekent dat er straks geen papieren archief wordt overgebracht naar het RHC/Streekarchief, maar dat er een voorziening moet komen voor de blijvende of "eeuwige" opslag van digitale informatie, het zogenaamde e-depot.

b) De tweede vorm van digitalisering heeft te maken met het scannen van overgebrachte of nog over te brengen archiefstukken, die daarna nog wel in papieren vorm blijvend bewaard (moeten) worden. Het kan daarbij gaan om oude, kwetsbare historische stukken, die digitaal beschikbaar worden gesteld. Maar het kan ook gaan om bijvoorbeeld bouwdossiers die op grond van de wet overgebracht moeten worden naar het RHC/Streekarchief, maar die daarnaast ook nog op andere plekken (bij de gemeente, Omgevingsdienst Regio Utrecht) vaak geraadpleegd worden.

2) Digitaliseren van particuliere archieven

Het RHC heeft tot taak de geschiedenis van onder meer Oudewater te vangen in archieven. Archieven van kerken, organisaties en instellingen die van belang zijn voor de historie van de stad worden naast de overheidsarchieven opgenomen in de archiefbewaarplaats, mits zij ouder dan 20 jaar zijn. Uiteraard moeten de archieven duidelijk aanvullend zijn op wat al in de gemeentelijke archieven of gepubliceerde bronnen (kranten) gedocumenteerd is.
Deze particuliere instellingen werken steeds meer digitaal en daarmee zouden ook hun digitale archieven op termijn in een e-depot moeten worden opgenomen, om zo de duurzame bewaring van deze informatie te borgen. Echter de ontwikkeling rond een e-depotvoorziening bij het RHC staat nog in de kinderschoenen. Voor de gemeenten zelf is het al een hele uitdaging om het digitale archief hierop in te richten. De suggestie om als RHC de lokale organisaties hierin te faciliteren is op dit moment, los van financiële of personele consequenties, momenteel nog niet mogelijk.
Ook de andere vorm van digitalisering, het scannen van papieren archief, is bij particuliere instellingen gelet op de kosten-baten in het algemeen niet zinvol. Dit gebeurt namelijk alleen met bronnen die een brede belangstelling genieten en veelvuldig opgevraagd worden.

3) Gedigitaliseerde archieven en collecties van Oudewater

Met het oog op het historische belang zijn er verschillende archieven en collecties van Oudewater gedigitaliseerd. Zij zijn voor belangstellenden 24/7 vanuit huis te raadplegen. De website van het RHC (www.rhcrijnstreek.nl) wordt daarvoor veelvuldig bezocht.
Allereerst zijn in de afgelopen jaren de prenten, foto's en oude ansichten van o.a. deze gemeente gedigitaliseerd. Helaas zijn de foto's uit het recente verleden op de website

afgeschermd vanwege het auteursrecht (dat pas verloopt na 75 jaar) maar de afbeeldingen van Rahms laten een prachtig beeld zien van het oude Oudewater. Daarnaast zijn de oudere jaargangen van de IJsselbode te raadplegen, en door de digitalisering volledig doorzoekbaar op naam of trefwoord. Digitalisering en verbetering van de toegankelijkheid gaan hier hand in hand.
Het RHC heeft daarnaast de notariële akten van Oudewater uit de periode 1616-1811 gedigitaliseerd. De notariële archieven worden veel gebruikt voor zowel historisch als genealogisch onderzoek. In samenwerking met de collega-archiefdiensten in de provincie Utrecht is ook gewerkt aan de digitalisering van de doop-, trouw- en begraafboeken (t/m 1811). De resultaten worden op zeer korte termijn op internet verwacht. Het scannen van de archieven van de notarissen en de doop-, trouw- en begraafboeken werd vrijwel geheel uit subsidies van provincie en derden betaald.

4) Nieuw digitaliseringsproject Oudewater

Ten behoeve van het onderzoek naar de rijke geschiedenis van Oudewater zijn er meer bronnen die voor digitalisering in aanmerking komen. Net zoals dat voor Woerden en Montfoort gebeurd is, zou het dan gaan om de populaire oud-rechterlijke archieven. Het betreft in Oudewater het stadsgerecht, de weeskamer en de archieven van de gerechten Snelrewaard, Dijkveld, Hoenkoop en IJsselveere. De archieven bestrijken de periode 1537-1812. Hierin is onder meer informatie te vinden over de verkoop van onroerend goed, testamenten, openbare verkopingen, maar ook over geschillen tussen burgers, de (lagere) rechtspraak en huwelijken voor het gerecht.

Ter indicatie geldt een richtprijs van € 11.500 voor het scannen van genoemde oud-rechterlijke archieven van Oudewater. Digitalisering kan overigens ook gefaseerd plaatsvinden, waarbij de kosten bijvoorbeeld over twee jaar uitgesmeerd kunnen worden. Dergelijke projecten op het gebied van restauratie of digitalisering zijn voor "rekening man", dat wil zeggen dat zij buiten het RHC om rechtstreeks betaald worden door de desbetreffende gemeente. Enkele deelnemers hebben daarvoor structureel een bedrag in de begroting opgenomen (de gemeente Woerden en HDSR ruim € 20.000), andere stellen eenmalig een budget beschikbaar al dan niet in combinatie met de verrekening van het overschot op de jaarrekening van het RHC dat naar rato wordt terugbetaald.

De gemeente wil de mogelijkheid bezien om de toegankelijkheid van de meest geraadpleegde historische archieven te verhogen door digitalisering ervan mogelijk te maken. Daarmee is het historisch onderzoek gediend en kan het RHC ook voor Oudewater een nieuwe stap zetten naar een dienstverlening passend bij een moderne, digitale overheid. De hiermee gepaarde kosten zullen dan wel moeten worden opgenomen in de gemeentelijke begrotingen in de komende jaren.

Financiën

Vervolg:

Bijlagen:

De wnd. secretaris

Ir. W.J. Tempel

De burgemeester

mr. drs. P. Verhoeve